

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Homines fieri humilitate Deo gratiſimos Angelisque simillimos. Cap. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

2. Corin. 12. 9.

Aug. ib. concione 30. Luca. 14. 11.

Iob. 5. 11.

Greg. 7. mor. c. 9.

1. Corin. 1. 27.

1. Corin. 6. 3. Ephes. 2. 6.

dicens: Gloriabor in infirmitatibus meis.] Alius in diuitiis, alius in titulis nobilitatis ac prosapiae suae; alius in administrationibus, & honoribus gloriatur, iustus in humilitate gloriatur. Bona enim gloria, Christo esse subiectum. Vt scias autem, quia iactate non se cupiat, sed Domini in se gratiam prouocare, alibi idem Propheta ait: Vide humilitatem meam & laborem meum. Ergo quasi is, qui humiliauerit cor suum: quasi is, qui plurimum laborauerit, ibi sibi dimitti peccata desiderat: hic erui se precatur. De lege verò, hæc Augustinus: Hoc loco nullam Dei legem conuenientius intelligimus, nisi qua immobiliter fixum est, vt omnis, qui se exaltat humilietur; & omnis, qui se humiliat exaltetur. Superbus ergo malis, vt humilietur, innectitur: humilis à malis, vt exaltetur, eripitur.] Hæc illi.

Si ergo legem Dei humilitate complemus; si dum humiliamur Deo, peccata vitamus; si dum nos deificamus, & Deo fidimus, robur ad capeffendam perfectionem obtinemus, verè humilitas est disciplina Christianæ summa, quam qui tenuerit in conuersatione sua, breui compendio omnem virtutem colet, & dum se magis magisque deiecerit, ad maiorem mentis puritatem veniet. Deus est enim (vt ait Iob) [qui ponit humiles in sublime;] qui eos nimirum, quos humilitate deprimit, ad fastigium sanctitatis extollit. Hi sanè dum se humiliant, in sublimitate ponuntur, quia omnia terrena pedibus proterunt, de quibus optimè inquit Gregorius: In sublimi quippe humiles ponuntur, quia cum se ex humilitate substernunt, altæ mentis iudicio cuncta temporalia transeunt, cumque se indignos in omnibus æstimant, rectæ cogitationis examine huius mundi gloriam transcendentem calcant. Videamus humilem Paulum, cum discipulis dicit: Non enim nosmetipsos [prædicamus, sed Iesum Christum] Dominum nostrum, nos autem seruos vestros per Christum, Videamus hunc humilem in sublimiam positum dicentem: An nescitis, quia Angelos iudicabimus? Et rursum: Conuersus cecidit, & confedere nos fecit in cœlestibus. Fortasse hunc exterius tunc catena religabat, mente tamen in sublimibus positus fuerat, quia iam per spei suæ certitudinem in cœlestibus sedebat.] Iam nihil superest nisi vt humilitatem, summam virtutum esse dicamus. quæ terrena despiciat, cœlestia appetit, & præmia æterna fidenter expectat. Hanc viam, ò iuste, tu diligenter ingredere, quia si aliò diuerteris, & humilitatem deposueris, nunquam virtutes, humilitati subnixas, consequeris.

Homines fieri Humilitate Deo gratissimos, Angelisque simillimos. CAPVT V.

ERIT O Deus humiles diligit, quos humilitate sibi subiecit, & Angelicis spiritibus simillimos fecit. Quanti autem eos diligit, quàmque gratos habeat, vates Regius cecinit, & propter hoc reges terræ non sine stupore maximo ad reddendas Deo grates inuitauit: Confiteantur tibi, Domine, ait, omnes reges terræ: quia audierunt omnia verba oris tui.] Laudibus te attollant, ò Deus meus, omnes iusti, omnes reges terræ, qui verè in terra regnant, quoniam se ipsos regunt, & vt postea in cœlo regnent, omnia bona terræ sub pedibus ponunt. Et quidem iuste hos reges ad tuas laudes proferendas inuito: quoniam si non est speciosa laus in ore peccatorum, erit vtique speciosa, & grata

Psal. 137. 4.

tibi in ore iustorum. Hi autem, quos nunc reges nomeno, iusti sunt, quia audierunt verba oris tui; & ea non solum auditu, sed opere complexi sunt. Hi canent in viis Domini; canant, inquam, occultissimas rationes prouidentiae eius: siue canant stupenda, ac nullis humanis sensibus comprehensa opera eius; nec timeant in laude modum excedere, quoniam magna est gloria Domini, & adeò magna, vt nunquam possit vel ab vlla creatura, vel ab omnibus simul pro dignitate laudari. Inter alias autem Dei vias, ac mirabiles suæ prouidentiae rationes: inter alia Dei admiranda opera, hæc præcipuè nunc reges terræ canant, quòd excelsus cum sit Dominus, humilia respicit, & alta à longè cognoscit. O opus Dei admirandum! ò opus omni laude dignissimum, quòd ipse excelsus humilia respiciat! Nam & magni magnos diligunt, & supremi sæculi principes alios similes, nempe nobilissimos & illusterrimos, suo amore dignos ducunt. Non verò sic Deus noster, qui in altis habitat; & cum imensus & excelsus natura sit, humilia respicit in cœlo & in terra.] Quid ipse excelsus Deo propè respici, & superbos ac elatos à longè cognosci, nisi quòd illos oculis misericordiae videt, vt impensè diligit; istos autem oculis indignationis respicit, vt ob superbiam, qua foetet, odio habeat, & à se tanquam indignos repellat. Vnde egregiè Prosper ait: Sub oculis Domini est humilis & elatus: sed humilem, quia placet, proximus videt: superbum, quia displicet, longinquus agnoscit. Et alio loco vberius inquit: Meritò cœlum intelliguntur, qui habitantur à Domino: qui cum sint sancti, atque ideo excelsi, iidem tamen sunt humiles, neque aliunde, nisi de humilitate sublimes. In altis itaque Dominus habitat; id est, in sanctis, & spiritualibus, atque ecclesiasticis. Et humilia respicit, id est, ipsos Sanctos, nunquam in se, sed semper in Domino gloriantes: delectatur enim altitudine humilium, & humilitate cœlestium, in cœlo & in terra: hoc est, quorū conuersatio in cœlis est, licet mortali sint carne circumdati.] Respectus itaque humilium, quo à Domino respiciuntur vt cœli sui, vt ipsa humilitate sublimes, respectus est benignitatis & amoris; respicit enim eos vt ipsius honoris auidos, vtque humilitate decoros, & ad eos diligendos trahitur, quia cum eos iustos & sui similes fecerit, eximio quodam ipsos amore dignatur.

Humilibus nihil aliud cura est, nisi honor Dei; nam illum honore afficiunt, dum eidem omne bonum tribuentes, se ipsos, conatūque suos, apertissima compulsi veritate, contemnunt. Illos autem, qui Deum honorant, ipse gratissimos habet, eisque abundantissimam gratiam impertit. Qua ratione Ecclesiasticus ad humilitatem hortatur, dicens: Quanto magnus es, humilia te in omnibus, & coram Deo inuenies gratiam: quoniam magna potentia Dei solius, & ab humilibus honoratur.] Nihil est pretiosius, nihil desiderabilius, quàm apud Deum inuenire gratiam, & eius amorem ac benevolentiam promereri. Si hanc igitur tibi conciliare cupis, quato maior fueris, tanto magis te abice, tanto modestius de te cogita, tanto verius aliis te submitte, vt huc thesaurum gratiae Dei possidere merearis. Si autem causam aues cognoscere, ob quam Deus humiles gratos habeat, ea est, quia cum ipse sit potentissimus & honore dignissimus, soli humiles eum honore prosequuntur, superbi verò eius honori, quantū in ipsis est, detrahunt. Si ergo humiles Deū honore prosequuntur, & se ipsos despicabiles ostendunt, vt Dei gloria apud omnes magis magisque replèdeat, quid mirū, si ab eo diligantur, cuius solum honorem exoptant? Illi sanctis Angelis quotidie similes sunt, qui cum apostolicis spiritibus,

Psal. 112. 5.

Prosp. ad Psal. 137.

ad Psal. 112.

Eccles. 10.

ibi

Apocal.
12.7.

Vida D.
Tho. 1. p.
9. 63. ar.
8.

Isaia 14.
13. 14.

Cantic.
1. 11.
Ruper.
lib. 1. in
Cantic.
ad cap.
1.

sibi non debitam Dei similitudinem affectantibus, fortiter dimicant. Ioannes enim Sanctorum Angelorum fidelitatem enarrans, hæc ait: Factum est prælium magnum in cælo, Michaël, & Angeli eius præliabantur cum dracone: & draco pugnat, & Angeli eius: & non valuerunt, nec locus inuentus est eorum amplius in cælo. Nemo prohibere potest, ut locum hunc, non de prælio futuro in Ecclesia tempore Antichristi, sed de prælio facto in ipso cælo Empyreo inter Angelos bonos & malos, nunc cum scholas sectantibus intelligamus. Nam cum Lucifer, & eius sequaces per superbiam aduersus Deum exigerentur, à Michaële, & Angelis sanctis, atque humilibus è cælo deturbati sunt, & in tartareas pœnas deiecti. Ibi in perpetuas aternitates suæ superbiam pœnas luunt, & Angeli sancti suæ humilitatis ac fidelitatis præmia recipiunt: honorante Deo eos, qui se honore affecerunt; & impensè diligente, ac præmiis cumulatissimis prosequente illos, qui pro amore suo cum superbis spiritibus decertarunt. Similis huic est quotidiana humilium victoria, qui vita, & moribus in atriis cæli, nempe in Ecclesia, semper clamant: Quis sicut Deus? Et superbos honorem non debitum ambientes, & sibi, non Deo gloriam querentes, verè humilitatis exemplo condemnant. Quisque eorum non dicit cum superbo Lucifero: In cælum conscendam: sed quod ad me attinet, in infimo loco sedeo. Non dicit: [Sedebo in monte testamenti, in lateribus Aquilonis:] sed cum humili publicano timens, & tremens, & genuflexus, & veniam de peccatis postulans, in postremo angulo templi subsistam. Non dicit: [Ascendam super altitudinem nubium, similis ero Altissimo,] sed in hoc, quod pro me seruus factus est, & in vili præsepio collocatus, eum imitari contendam. Quod si humiles, sanctos Angelos vita & conuersatione sequuntur, æquum est ut Deo nimis grati acceptique putentur; ut ille, qui non est acceptor personarum, similia obsequia simili amore gratificet, & similibus præmiis afficiat. Humilitate Angeli Deum ad se traxerunt, qui post reportatam ab eis de superbo hoste victoriam, illos in vitam beatam admisit, & se ipsum eorum mercedem ac possessionem fecit: & eadem virtute iusti Deum ad se trahunt, & suorum cordium habitatorè agnoscunt. Dicit Rupertus Abbas qua virtute Maria Virgo Verbum Dei ad se pertraxit; Exponens enim illud Canticorum: Dum esset rex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suum, ita scribit: Olim in Eva malo superbiam ferore offensus, & ob hoc ab humano genere auctus fuerat: nunc autem delectatus bono odore, nardo humilitatis meæ, sic ad genus humanum conuersus est. Propterea nardam meam dico humilitatem meam, quia sicut nardus herba aromatica, paruo quidem fructu, vel parua spica nequaquam se in altum subrigit, sed comosa, atque odoratissima flore optimi odoris, atque radice suaui, multis vsibus probatur utilis: sic humilitas mea, suo quidem arbitrio, vel iudicio, parua res est, nimiumque exilis, sed iudicio regis pretiosior est eundis operibus legis, in quibus homines iusti sibi videntur atque magnifici: ipsamque regem, & Patrem eius, Deum, sanctum quoque Spiritum vnice delectat velut suavis odor, qualis quantusque de nullo vnquam vsque ad ipsum spirauit, vel spirare potuit sacrificio. O amici hoc ego experta sum. Humilitatem meam de illo accubitu suo sensit, & respexit, & valde delectatus est, & placuit sibi, quod in isto sexu tantam humilitatem inuenit: in isto (inquam) sexu, à quo initium superbiam, generi humano super-

A ueniens, totam massam corruptit. Sic ille. Quod in anima omnium humillima factum est, in omnibus animabus humilibus suo modulo fieri certum est, nempe quod regem regum ad se humilitate trahant, & inuicent, ac vera charitate possideant. Si autem Dominus humilitate delectatur, tanquam ea virtute, quæ ei honorem defert, & gloriam Deo debitam sibi non rapit: si humilitate ad manendum in hominibus inuitatur, & allicitur; non dubium quin humiles gratissimos habeat, & vt veros Christi filij sui imitatores, & Angelis similes diligat.

Quis ambigat formæ pulchritudinem esse dilectionis illicium & incitamentum amoris? Sed animæ, quæ humilitate in Deum gloriam & honorem intorquent, eadem virtute pulchræ & decoræ sunt, vt inde appareat, quantam apud illum gratiam inueniant. Quid enim pulchrius homine, præsertim literato, & magnis virtutibus, ac Dei donis prædito, humiliter de se ipso sentiente, & omnem saltum, omnemque ab aliis profectam laudem asperrante? Certè hunc Deus diligit, quem dilectissimo Filio suo magno & humili similem videt: Angeli amant, quia eum non hominè, terrena sed cælestia sapientem, & sibi humilitate iunctum esse fatentur: homines verò suspiciunt, & admirantur, & quem superbia tumidum non sustinerent, humilitate fulgentem sibi prælarum esse gaudent. Humilitas itaque, Dei, & Angelorum, & hominum oculos capiens & illiciens, pulchritudo animæ est, quæ in anima, prius criminibus scædata, magna creditur, sed in ea, quæ innocentiam sanctitatemque seruaui, maxima & planè mirabilis inuenitur. Huic in Canticis dictum est: Ecce tu pulchra es amica mea: ecce tu pulchra es. Bis pulchra dicitur, & non ociosè, primò quidem propter conseruatam puritatem, & secundò verò propter reuerentiam humilitatem, quia licet humilitas sit semper animæ pulchritudo; tamen puritati vitæ, & donorum siue naturalium, siue supernaturalium copia adiuncta crescit, & mirabilem splendorem acquirit. Vtrumque ex melliflui Doctores verbis accepimus:

Decore, inquit, animæ, humilitas est. Non à me ipso hoc dico, cum Propheta prior dixerit: Asperges me hyssopo, & mandabor, humili herba, & pectoris purgatiua, humilitatem significans. Hac se post grauem lapsum rex & Propheta lauari confidit, & sic niuè quendam innocentiam recuperare candorem. Verùm in eo, qui grauius peccauit, est amanda, non tamen admiranda humilitas. At si quis innocentiam retinet, & nihilominus humilitatem iungit, nonne tibi videtur geminum animæ possidere decorem? Sancta Maria sanctimoniam non amisit, & humilitate non caruit: & ideo concupiuit rex decorem eius, quia humilitatem innocentiam sociauit. Denique [respexit, inquit, humilitatem ancillæ suæ.] Ergo beati, qui custodiunt vestimenta sua munda, videlicet simplicitatis & innocentiam; si tamen & decorem inducere humilitatis adiciant. Hæc ille. Meritò ergo dicemus eximiam virtutem humilitatè, vestitam esse sicut aurum emblemate perornatum, quod etsi per se pulchrum sit, tamen colore illo viuido & splendore expolium pulchrius & pretiosius efficitur. Atque adèd si humilitas siue in penitente, siue in innocente pulchritudo esse probatur, non potest Deus amator pulchritudinis eos relicere, aut inuitos habere, quos virtus hæc suo decore exornauerit: quin potius illos vt sibi gratissimos fouet, & protegit, ac dilectionis suæ stringit amplexibus. Vnde Isaia ait: Quia hæc dicit excelsus, & sublimis habitans aternitatem, & sanctum nomen eius in excelsis, & in sancto habitans, & eum contrito &

Cantic.
1. 14.

Bern. ser.
45. in
Cantic.

Luce 1.
48.

Isaia 57.
15.

Hieron. ibid.

humili spiritu.] Excelsus profecto cum sit Deus, habitat in corde excelso (vt exponit Hieronymus) & sanctus in sancto. At quod est cor excelsum, quod sanctum? Nullum aliud nisi cor contritum & humile, quod compunctione abiecta peccatorum deserit, & humilitate se terrenis euacuans ad caelestia dona capienda disponit. Denique venit ille vt viuificet spiritum humilium, & viuificet cor contritorum. His humilibus & contritis vitam suae similem, nimirum gratiae vitam impertit, & in viuificatis sibi complacet; eosque dilectissimos habet, quos humilitate suae voluntati subiectissimos reperit.

1. Cor. 13. 1.

Prosp. epist. ad Demetria. ad finem.

Casav. epist. Homil. 28.

Prou. 11. 2.

Accedat & alia causa, propter quam humilitas animas iustas Deo gratissimas faciat, quia scilicet sine illa reliqua obsequia, licet magna, licet difficilia, licet pretiosa, Deo placere non possunt. Et quidem hoc proprium charitatis virtutum generis esse videtur; de qua dixit Paulus: Si linguis hominum loquar & Angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum velut aes sonans, aut cymbalum tinniens.] Et postea: Si habuerio prophetiam, & fidem, & elemosynarum largitatem, & martyrij fortitudinem, sine charitate nihil sum, & nihil mihi prodest.] Sed si attentè consideremus, idem elogiū humilitati conuenire videbimus. Quod non audeam dicere nisi Prosper, Regiensis Episcopus, & perpetuus Augustini lector, non antea dixisset. Ille ad Demetriadem virginem scribens, & remedia aduersus spiritum superbiae perscribens, sic ait: Hunc autem corruptissimum pestilentiae ipsius statum spiritus verae humilitatis, & verae charitatis excludit. In nullo enim haec virtutes ab inuicem diuiduntur, & ambarum tam indiffereta connexio est, vt qui in vna earum constituitur, simul vtraque potiatur. Sicut enim pars charitatis est humilitas; ita pars humilitatis est charitas. Et si illa recolamus, quae sine bono charitatis infructuosa esse Apostolus definiuit, inueniemus eadem similem habere charitatem, si eis humilitas vera defuerit. Quem enim fructū habebit, aut cum inflatione scientia, aut cum humana gloria fides, aut cum instantia largitas, aut cum elatione martyrium? Vnde quia in destructionem superbiae & humilitas tendit & charitas, de vtraque habeatur dictum quicquid de vna est disputatum. Et ad idem Caesarius ait: Iterum atque iterum rogo, & admoneo vos fratres, vt obedientiam, humilitatem, atque charitatem, non solum senioribus & coequalibus, sed etiam iunioribus exhibere iugiter studeatis; quia quaelibet bona seruis Dei habere cōtēderit, omnia infeliciter perdet, si in illo humilitas & charitas non fuerit.] Non ergo placet Deo, quod superbia fœdauerit, & quod humilitatis iura reliquerit. Est enim humilitas quasi virtutum condimentum, sine quo insulsa, & esui apte minime reputantur: & Deus mensae suae apponi non patitur cibum, cui sapor humilitatis non fuerit adiunctus. Spernet ille labores tuos, corporis afflictationes, & mentis curas, & conatus pro nihilo ducet, si humilitate posthabita, laborans & sudans superbia tumueris. Vbi fuerit superbia, inquit Salomon, ibi erit & contumelia: vbi autem humilitas, ibi & sapientia.] Nam si superbiae tumor opera tua fuerit comitatus, non sine ignominia illorum, & tua à Domino repellentur. Si autem humilitate cinxeris, & modestia decoraueris, seruus fidelis, & sapiens reputatus cum illis libenter admittetur. Est humilitas sanctus quidam & necessarius virtutum fucus, quo si earū actiones non fuerint illitae, minus gratæ oculis bonorum apparent. Sæpe vidi concionē eloquen-

atissimam, & actionem litterariā subtilissimam, & alia huiusmodi ob humilitatis absentiam fuisse refutata, & non sine risu contempta. Fucus enim iste non ob vanitate, sed ob veritatem adiectus, ideo opera nostra placere facit, quia eorū imperfectiones abscondit. Nullaque est in nostris operibus culpa, quā humilitas non venia dignam reddat: nullus defectus, quem sua comitate non suppleat. Est tandem humilitas si non vita operum, hoc enim charitati competit; at sanitas operum, sine qua putrida sunt in se ipsis, & aspicientibus fastidiosa. Nam si tinea bonorum operū superbia est, sanitas eorundem operum, humilitas erit: tinea (vt annotauit Gregorius) dānam facit, & sonitū non facit: ita superbia dum incus in corde lateret, sine eo quod ab hominibus videatur, bonorū nostrorum interiora corrodit. At humilitas dum hanc tinea superbiae tollit, opus bonū in sua integritate conseruat. Ecce ergo quare humilitas gratissima Deo sit; quia dum iustorum opera perficit, & eos decoros reddit, & Deo honorem defert, ipsos Angelis simillimos facit, quorum semper fuit Deum honore prosequi, perfecte operari, & pulchritudine ac decore vestiti. Detestor ego superbiā Iacob, ait Dominus, & domos eius odi.] Detestatur namque ipse superbiā & elationem filiorum Iacob Patriarchae sanctissimi, qui humilitate auctus est, & celebrissimo nomine Isaac honoratus: quē patrem humilē, vt Deo placiti essent, imitari debuissent. Si hāc Dominus superbiā detestatur, & odit, humilitatē Iacob in spiritualibus eius filiis diligit, & ipsos propter illam maximē gratos habebit. Quare hanc virtutem pulcherrimam semper desiderat, & quia donum magnum Dei est, semper postulat, & sine vlla intermissione opere cōple, vt gratus Deo (quod certè summum est maximē desiderabile) esse merearis.

Grego. 5. mor. c. 28

Amos 6. 8.

Deum in iustis suis Humilitatem maximè curare.

CAPVT IV.

DIFFICILE est homini, Dei voluntatem agnoscere, & tantam rectitudinem, tantamque sublimitatem angusta inuestigatione contingere. Quis enim adiuuit spiritum Domini? vt ait Isaias, aut quis consiliarius eius fuit, & ostendit illi? cum quo inuit consilium, & instruxit eum, & docuit eum semitam iustitiae, & erudiuit eum, scientiam, & viam prudentiae ostendit illi? Certè nullus. Quod si Domini potestas à nullo adiuta est, si eius iudicia à nullo comprehensa, si ipsius scientia, ac agendi ratio à nomine cognita, quid mirum, si voluntas eius, huic scientiae ac potestati conformis omnino nos lateat? Vix Domini à Paulo inuestigabiles vocatae sunt, id est, nulla humana ratione vestigabiles, nullo hominum sensu comprehensibiles. Vix autem Domini, iudicia eius, ac voluntates eius esse intelligimus, de quibus in Psalmo dictum est: Quoniam vniuersae viae Domini misericordia & veritas.] Misericordia eius imperuestigabilis est, quia extenditur ad delenda vniuersorum indulgentiam postulantium crimina: & veritas eius est incomprehensibilis, quia sine vilo sine castiga impoenitentium, & non se emendantium delicta. Vtrumque mirabile & humanum captum excedens, quod iustissimus Deus velit magna peccata vilissimorum hominum, vtrumque ea detestantium, remittere: & misericordissimus Pater in animum inducat, peccata per breue tempus duratia, quia dolore pur-

1. Jo. 4. 13. 14.

Rom. 11. 33.

Psal. 24. 10.

gata

Deus
Tom. 1.